

Oligodonti

Definitionen för oligodonti är avsaknad av sex eller fler permanenta tänder förutom visdomständerna och prevalensen är ca 0,1 % (1 barn av 1000).

Från data i den undersökning av saknade tänder hos 123 barn med oligodonti födda 1981–1994, som genomförts i Jönköpings, Östergötlands och Kalmar län framgår att

- 65 % av barn med oligodonti saknar någon permanent incisiv
- 85 % av barn som saknar 9 eller fler permanenta tänder saknar någon incisiv.
- 30 % av barn med oligodonti har nedsatt salivsekretion.

Barn och ungdomar med oligodonti är en patientgrupp som ofta kräver omfattande vård vid flera specialistkliniker under uppväxttiden. Det är en stor fördel om planeringen kan påbörjas tidigt så att bettutveckling och tillväxt kan utnyttjas i behandlingen. Salivsekretionsmätning bör göras så fort som barnen klarar av det.

Rutiner

Med målsättningen att tidigt identifiera barn med oligodonti föreslås följande rutiner:

- Kontroll att alla permanenta incisiver finns då barnet är 8–9 år.
- Ageneser verifieras med panoramaröntgen.
- I Region Jönköpings län remitteras barn med oligodonti till BOTA-gruppen för multidisciplinär behandlingsplanering.

Ektodermal dysplasi, ED

Bland dem som har oligodonti finns de som har ektodermal dysplasi, som är betydligt mera sällsynt. Den kliniska diagnosen baseras förutom på tänderna på tecken och symptom från *hår, naglar och svettkörtlar*.

Titta extra på hår och naglar och fråga gärna alla med oligodonti specifikt om svettförmåga, t.ex.

- Kan du sitta i solen lika länge som dina vänner?
- Kan du springa 60 meter?
- Får du lätt hög feber?
- Svettas du mest på handflator och fotsulor?

Den vanligaste formen av ED är x-kromosombunden hypohidrotisk ED. Pojkar med denna diagnos har tunt hår, torr hud, nedsatt svettförmåga och få tänder. Flickor har oftast mildare symptom.

Barn med misstänkt ED remitteras till Kompetenscenter för utredning.

Referenser

- Bergendal B. Orodonal manifestations in ectodermal dysplasia-A review. Am J Med Genet A. 2014;164A:2465-2471.
- Bergendal B, Norderyd J, Bågesund M, Holst A. Signs and symptoms from ectodermal organs in young Swedish individuals with oligodontia. Int J Paediatr Dent 2006;16:320–326.
- www.socialstyrelsen.se/ovanligadiagnoser